

Barok (barocco – nieregularna perła)

Czas trwania: w Europie   od poł. XVI w.   do VII w.
w Polsce   od XVI/ VII w.   do poł. XVIII w.

Kreowany typ bohatera literackiego:

dworzanin	sarmata
Jan Andrzej Morsztyn Daniel Naborowski	Wacław Potocki Jan Chryzostom Pasek

Koncepcje myślowe wyrażające ówczesny pogląd na świat

idee głoszone przez jezuitów	augustynizm (patrz: średniowiecze)
Francis Bacon	Wykrywanie praw rządzących rzeczywistością umożliwia opanowanie przyrody, w dociekaniach naukowych konieczne jest współdziałanie doświadczenia i rozumu
Racjonalizm kartezjański, Kartezjusz, [Rene Descartes]	Poznanie prawdy dostępne jest każdemu dobrze pokierowanemu umysłowi. Arystotelesowskie rozumowanie opierało się na danych zaczerpniętych za pomocą zmysłów, a ich świadectwa są zawodne. Prawdy niepodważalne muszą mieć charakter rozumowy i mają być jasne dla każdej rozumnej istoty. Podstaw prawdy należy szukać w człowieku myślącym (myślę więc jestem – cogito ergo sum)
Blaise Pascal	Człowiek jest tylko trzcina[...], ale trzcina myślącą
Baruch Spinoza	Jednostka może zaznać zbawienia i szczęścia, jeśli potrafi rozpoznać na dnie swych myśli obecność Boga, zrozumieć własną jedność z naturą.
Gottfried Wilhelm Leibniz	Harmonijny wszechświat, jako dobre dzieło Boże, jest najlepszy z możliwych, stanowi jedność w wielości

Prądy literackie występujące w Polsce

Manieryzm	Nazwa całego okresu pochodzi od cechy (czyli <i>manier</i>), którą wówczas uważano za pożądaną, a którą po upływie tego czasu uznano za najbardziej charakterystyczny przejaw minionej epoki. Pod pojęciem nasycenia manierą rozumiano zespół cech, takich jak brak brutalności i napięcia, obecność wysubtelnienia, wyrafinowania, pewnej "sztuczności", nienaturalnego piękna
marinizm	Styl poetycki charakteryzujący się efektowną formą utworu, nadużywaniem metafor oraz różnorodnych chwytów stylistycznych, takich, jak: paradoksy, anafory, aliteracje, hiperbole itp., dla osiągnięcia efektu zaskoczenia czytelnika. Nazwa pochodzi od nazwiska twórcy _ Giambattisty Marino.
konceptyzm	Główny prąd w poezji baroku, cechujący się dążeniem do nieustannego zadziwiania, zaskakiwania i zaszokowania czytelnika. Koncept to wyszukany, oryginalny i niespodziewany pomysł, na którym oparty jest utwór poetycki, zarówno pod względem budowy jak i treści. Poetykę konceptyzmu można określić mianem poetyki kontrastu. Zamiłowanie do niego zaznaczyło się w doborze skojarzeń, puent czy tropów, takich jak antytezy, oksymorony, paradoksy .

Teksty omawiane na zajęciach:

Jan Andrzej Morsztyn: *Do trupa, O swej pannie, Niestatek*

Daniel Naborowski: *Krótkość Żywota, Marność*

Jan Chryzostom Pasek: *Pamiętniki (fragmenty)*

Molier: *Świętoszek*